

Оцінка громадянами ситуації в Україні та стану проведення реформ

Результати соціологічного дослідження

Дослідження проведене соціологічною службою Центру Разумкова з 22 по 27 травня 2015 року. Було опитано 2007 респондентів віком від 18 років у всіх регіонах України, за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними показниками. Вибірка опитування будувалася як багатоступенева, випадкова із квотним відбором респондентів на останньому етапі. Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95.

Опитування проводилося у рамках моніторингу ставлення громадян до реформ в Україні. Дослідження проведене за підтримки Уряду Швеції.

Оцінка ситуації в країні та перспектив її розвитку в найближчому майбутньому

Лише 14,3% опитаних вважають, що ситуація в країні розвивається в правильному напрямі, 67,6% – що в неправильному. Це приблизно стільки ж, скільки було у 2013 р., але частка тих, хто вважає, що ситуація в країні розвивається в правильному напрямі, зараз істотно менша, ніж було відразу після зміни влади в Україні (у березні 2014р.) – тоді вона становила 32,3%.

26,9% респондентів дотримуються думки, що Україна здатна подолати існуючі проблеми та труднощі протягом найближчих кількох років, 41,3% – у більш віддаленій перспективі, 20,2% – що взагалі не здатна їх подолати.

10,4% опитаних вважають, що у 2015 р. економічна криза закінчиться і почнеться економічне зростання, 21,5% – що криза перестане поглиблюватися, але економіка до кінця року буде у стані застою, 27,1% – що економічна криза поглиблюватиметься, але катастрофічних наслідків не буде, 26,1% – що відбудеться колапс економіки.

Оцінка діяльності органів влади та реформ, що проводяться

Громадяни України оцінюють інтенсивність реалізації реформ як низьку. Середні оцінки перебігу реформ у більшості сфер за десятибальною шкалою (від 1 до 10) перебувають в діапазоні від 2 до 3 балів. Лише діяльність, спрямована на популяризацію України в світі, оцінюється у 3,86 бала.

Громадяни в цілому майже не відчувають впливу реформ на їх особисте становище. Найчастіше респонденти вважають, що вплив реформ у більшості сфер на їх особисте становище відсутній. Єдина сфера, де на відсутність впливу вказують менше половини (48,2%) опитаних – це програма енергонезалежності та реформа енергетики. При цьому 41,9% респондентів вказують на негативний вплив реформ у цій сфері на їх становище, і лише 9,8% – на позитивний вплив.

Стосовно більшості сфер негативний вплив відзначається частіше, ніж позитивний. Виняток ставлять лише реформа системи національної безпеки та оборони, де частки тих, хто вказує на позитивний вплив, і тих, хто зазначає негативний вплив, статистично значуще не відрізняються (відповідно 20,1% і 21,3%), і популяризація України у світі (стосовно цього респонденти частіше говорять про позитивний вплив (відповідно 28,1% і 12,8%).

Оцінюючи, наскільки добре нова влада України справляється з різноманітними завданнями, найкраще респонденти оцінюють забезпечення своєчасної виплати заробітної платні, стипендій, пенсій – це єдине завдання, виконання якого частіше оцінюється добре, ніж погано (відповідно 40,1% і 31,9%). Реалізація інших завдань частіше оцінюється відносною чи абсолютною більшістю респондентів погано. Найгірше оцінюється діяльність стосовно скорочення інфляції (84,2% вважають, що влада з цим погано справляється), боротьби з корупцією (80,7%), стимулювання економічного росту (80,5%).

Відсутність успіхів у боротьбі з корупцією спричиняє радикальні настрої щодо вирішення цієї проблеми серед значної частки громадян: 41,5% респондентів підтримали б запровадження смертної кари для державних службовців, які вчинили корупційні дії. Частка тих, хто не підтримує таку пропозицію – статистично значимо не відрізняється (42,0%). Решта опитаних (16,6%) не визначилися з відповіддю.

Оскільки здійснення реформ може призвести до тимчасового зниження рівня життя людей, респондентам ставилося питання, чи згодні вони терпіти певні матеріальні труднощі. 10,9% відповіли, що вони «готові терпіти скільки треба, якщо це справді приведе до успіху країни», 27,6% – що вони «якийсь час готові потерпіти, але недовго (не більше року)», 26,6% – не готові, бо не вірять в успішність реформ, а 30,3% – не готові через те, що їх матеріальне становище вже зараз нестерпне.

Дані в таблицях наведені у відсотках, якщо не зазначене інше.

Одновимірний розподіл відповідей на запитання анкети

Якщо говорити в цілому, як Ви вважаєте, події в Україні розвиваються у правильному чи неправильному напрямі?

У правильному напрямі	14,3
У неправильному напрямі	67,6
Важко відповісти	18,1

Як Ви вважаєте, чи здатна Україна подолати існуючі проблеми та труднощі?

Здатна подолати протягом найближчих кількох років	26,9
Здатна подолати у більш віддаленій перспективі	41,3
Не здатна	20,2
Важко відповісти	11,7

Як Ви оцінюєте перспективи економіки України у 2015 році?

Економічна криза закінчиться і почнеться економічне зростання.	10,4
Криза перестане поглиблюватися, але економіка до кінця року буде у стані застою.	21,5
Економічна криза поглиблюватиметься, але катастрофічних наслідків не буде.	27,1
Відбудеться колапс економіки – із масовим закриттям виробництв та безробіттям, неможливістю сплачувати за боргами (дефолт), різким знеціненням гривні тощо.	26,1
Інше	0,5
Важко відповісти	14,5

Оцініть, будь-ласка, перебіг реформ в Україні та дій влади у різних сферах за десятибальною шкалою, де «1» означає, що реформ майже або зовсім немає, а «10» - що реформи йдуть максимально успішно.

Напрями реформ:	СЕРЕДНЯ ОЦІНКА
Оновлення влади та люстрація	2,69
Судова реформа	2,20
Децентралізація та реформа місцевого самоврядування	2,46
Реформа державного управління	2,43
Дерегуляція та розвиток підприємництва	2,26
Реформа правоохоронної системи	2,53
Реформа системи національної безпеки та оборони	2,94
Реформа системи охорони здоров'я	2,17
Податкова реформа	2,31
Програма енергонезалежності та реформа енергетики	2,44
Популяризація України у світі	3,86
Реформа сільського господарства	2,14
Реформа освіти	2,43
Реформа управління державною власністю	2,22
Реформа фінансового сектору	2,17

Оцініть, будь-ласка, позитивно чи негативно реформи та дії влади у різних сферах впливають на Ваше особисте становище.

Напрями реформ:	Вплив			
	Позитивний	Негативний	Відсутній	Не відповіли
Оновлення влади та люстрація	15,8	20,5	63,5	0,1
Судова реформа	6,9	18,0	74,6	0,5
Децентралізація та реформа місцевого самоврядування	11,5	20,2	67,9	0,4
Реформа державного управління	8,9	19,1	71,6	0,4
Дерегуляція та розвиток підприємництва	8,5	18,3	72,3	1,0
Реформа правоохоронної системи	13,6	20,5	65,4	0,5
Реформа системи національної безпеки та оборони	20,1	21,3	58,2	0,4
Реформа системи охорони здоров'я	9,2	36,4	54,1	0,3
Податкова реформа	6,2	28,0	64,5	1,3
Програма енергонезалежності та реформа енергетики	9,8	41,9	48,2	0,1
Популяризація України у світі	28,1	12,8	58,8	0,4
Реформа сільського господарства	7,6	21,7	70,4	0,4
Реформа освіти	9,5	20,8	69,2	0,5
Реформа управління державною власністю	6,5	17,8	75,1	0,6
Реформа фінансового сектору	6,0	26,5	66,7	0,8

Тепер мені хотілося б з'ясувати Вашу думку щодо того, наскільки добре нова влада України справляється з різноманітними завданнями. Для кожного завдання, яке я назву, скажіть, будь ласка, Ви вважаєте, що нова влада справляється з ним дуже добре, скоріше добре, скоріше погано чи дуже погано?

	Дуже погано	Скоріше, погано	Важко сказати напевно	Скоріше, добре	Дуже добре	Важко відповісти	Середня оцінка
Підтримка закону й порядку	29,9	31,7	20,4	13,9	0,8	3,2	2,22
Боротьба з корупцією	51,7	29,0	11,4	4,5	0,3	3,0	1,69
Забезпечення своєчасної виплати заробітної платні, стипендій, пенсій	15,1	16,8	24,2	34,6	5,5	3,8	2,99
Скорочення інфляції	53,3	30,9	10,3	2,3	0,2	2,9	1,61
Стимулювання економічного росту	50,0	30,5	11,9	2,7	0,3	4,7	1,67
Забезпечення доступу громадян до об'єктивної інформації	24,2	23,0	25,4	17,3	2,3	7,9	2,46
Забезпечення справедливості в справі приватизації найбільших державних підприємств	34,2	25,3	19,2	4,3	0,6	16,5	1,95
Формування державного бюджету на 2015 рік	33,4	26,0	19,2	3,4	0,8	17,4	1,94
Дотримання прав і свобод громадян	21,0	22,2	30,6	18,4	1,6	6,2	2,55
Забезпечення свободи засобів масової інформації	17,6	20,1	26,4	26,0	3,0	6,9	2,75
Боротьба із злочинністю	34,3	32,6	19,8	7,4	0,9	5,0	2,03
Забезпечення незалежності і безпеки держави	31,6	28,9	20,9	11,0	1,1	6,4	2,16

Здійснення реформ, цілком імовірно, може призвести до тимчасового зниження рівня життя людей. Чи згодні Ви терпіти певні матеріальні труднощі?

Так, готовий терпіти скільки треба, якщо це справді приведе до успіху країни	10,9
Якийсь час готовий потерпіти, але недовго (не більше року)	27,6
Ні, не готовий, бо не вірю в успішність реформ	26,6
Не готовий, бо моє матеріальне становище вже зараз нестерпне	30,3
Важко сказати	4,7

Як Ви поставилися б до пропозиції запровадження смертної кари для державних службовців, які вчинили корупційні дії?

Підтримав би	41,5
Не підтримав би	42,0
Важко відповісти	16,6

Часова динаміка окремих показників

Якщо говорити в цілому, як Ви вважаєте, події в Україні розвиваються у правильному чи неправильному напрямі?

	Квітень 2004	Червень 2005	Листопад 2005	Вересень 2007	Жовтень 2009	Квітень 2010	Травень 2011	Серпень 2011	Серпень 2012	Травень 2013	Вересень-жовтень 2013	Березень 2014	Березень 2015	Травень 2015
У правильному напрямі	20,3	42,6	18,3	15,2	6,9	35,1	15,2	16,1	19,7	15,4	15,4	32,3	17,5	14,3
У неправильному напрямі	55,7	30,6	59,1	67,8	81,1	34,5	63,4	61,9	57,6	65,9	65,4	40,7	66,9	67,6
Важко відповісти /не відповіли	24,0	26,8	22,5	17,1	12,0	30,4	21,4	22,1	22,6	18,7	19,2	27,0	15,6	18,1

Оцініть, будь-ласка, перебіг реформ в Україні та дій влади у різних сферах за десятибальною шкалою, де «1» означає, що реформ майже або зовсім немає, а «10» - що реформи йдуть максимально успішно. *СЕРЕДНЯ ОЦІНКА*

Напрями реформ:	6-12.03.2015	22-27.05.2015
Оновлення влади та люстрація	2,90	2,69
Судова реформа	2,39	2,20
Децентралізація та реформа місцевого самоврядування	2,53	2,46
Реформа державного управління	2,44	2,43
Дерегуляція та розвиток підприємництва	2,27	2,26
Реформа правоохоронної системи	2,60	2,53
Реформа системи національної безпеки та оборони	2,95	2,94
Реформа системи охорони здоров'я	2,23	2,17
Податкова реформа	2,38	2,31
Програма енергонезалежності та реформа енергетики	2,45	2,44
Популяризація України у світі	4,00	3,86
Реформа сільського господарства	2,15	2,14
Реформа освіти	2,35	2,43
Реформа управління державною власністю	2,21	2,22
Реформа фінансового сектору	2,12	2,17

Тепер мені хотілося б з'ясувати Вашу думку щодо того, наскільки добре нова влада України справляється з різноманітними завданнями. Для кожного завдання, яке я назву, скажіть, будь ласка, Ви вважаєте, що нова влада справляється з ним дуже добре, скоріше добре, скоріше погано чи дуже погано? *СЕРЕДНЯ ОЦІНКА*

	<i>6-12.03.2015</i>	<i>22-27.05.2015</i>
Підтримка закону й порядку	2,25	2,22
Боротьба з корупцією	1,82	1,69
Забезпечення своєчасної виплати заробітної платні, стипендій, пенсій	2,92	2,99
Скорочення інфляції	1,60	1,61
Стимулювання економічного росту	1,69	1,67
Забезпечення доступу громадян до об'єктивної інформації	2,47	2,46
Забезпечення справедливості в справі приватизації найбільших державних підприємств	2,03	1,95
Формування державного бюджету на 2015 рік	2,06	1,94
Дотримання прав і свобод громадян	2,50	2,55
Забезпечення свободи засобів масової інформації	2,68	2,75
Боротьба із злочинністю	2,08	2,03
Забезпечення незалежності і безпеки держави	2,17	2,16

Оцініть, будь-ласка, позитивно чи негативно реформи та дії влади у різних сферах впливають на Ваше особисте становище.

Напрями реформ:	Вплив							
	Позитивний		Негативний		Відсутній		Не відповіді	
	<i>6-12.03.2015</i>	<i>22-27.05.2015</i>	<i>6-12.03.2015</i>	<i>22-27.05.2015</i>	<i>6-12.03.2015</i>	<i>22-27.05.2015</i>	<i>6-12.03.2015</i>	<i>22-27.05.2015</i>
Оновлення влади та люстрація	17,0	15,8	24,0	20,5	58,5	63,5	0,5	0,1
Судова реформа	8,4	6,9	16,6	18,0	74,6	74,6	0,5	0,5
Децентралізація та реформа місцевого самоврядування	11,3	11,5	14,5	20,2	73,7	67,9	0,5	0,4
Реформа державного управління	8,8	8,9	15,4	19,1	75,3	71,6	0,6	0,4
Дерегуляція та розвиток підприємництва	5,9	8,5	18,0	18,3	75,7	72,3	0,4	1,0
Реформа правоохоронної системи	13,4	13,6	17,5	20,5	68,6	65,4	0,5	0,5
Реформа системи національної безпеки та оборони	20,2	20,1	19,7	21,3	59,7	58,2	0,4	0,4
Реформа системи охорони здоров'я	10,2	9,2	34,3	36,4	55,1	54,1	0,4	0,3
Податкова реформа	5,2	6,2	29,1	28,0	64,7	64,5	0,9	1,3
Програма енергонезалежності та реформа енергетики	7,7	9,8	46,2	41,9	45,7	48,2	0,4	0,1
Популяризація України у світі	29,4	28,1	12,9	12,8	56,6	58,8	1,2	0,4
Реформа сільського господарства	6,6	7,6	20,5	21,7	72,3	70,4	0,6	0,4
Реформа освіти	9,2	9,5	19,5	20,8	70,4	69,2	0,9	0,5
Реформа управління державною власністю	5,4	6,5	14,2	17,8	79,9	75,1	0,6	0,6
Реформа фінансового сектору	5,5	6,0	31,4	26,5	62,8	66,7	0,3	0,8